

Dofinansowane przez
Unię Europejską

UKRYTA WIADOMOŚĆ

Krótką historią dla
uczących się uczyć

Ukryta wiadomość

- **Temat:** Myślenie strategiczne i uczenie się na podstawie doświadczeń.
- **Czas czytania:** 30-40 minut
- **Poziom:** 8-12 lat
- **Wskazówka:** Nauczyciel prezentuje dzieciom historię przygodową. Uczniowie czytają wcześniej samodzielnie opowiadanie lub wspólnie z nauczycielem. Następnie nauczyciel realizuje wybrane lub wszystkie zadania z podanych po tekście opowiadania.

STRESZCZENIE

Sara, Oliwia i Maks odkrywają tajemniczą pocztówkę, która prowadzi ich na wyprawę pełną zagadek i ukrytych wiadomości. Wykorzystując swój spryt, organizację i umiejętność kwestionowania swoich pomysłów, przechodzą przez serię wyzwań, aby rozwikłać zapomnianą tajemnicę. Ta przygoda uczy ich, że kluczem do sukcesu jest obserwacja, analiza i ciągła ponowna ocena przyjętych strategii.

SŁOWA KLUCZOWE

obserwacja, rozumowanie, analiza, organizacja, krytyczne myślenie

Rozdział 1: Nierozwiązana tajemnica

Słońce świeciło jasno, a ciepły letni wiatr unosił się nad miastem. To był typowy sobotni poranek. Sara, Oliwia i Maks spędzali czas w Centrum Rekreacyjnym Zarzecze, rozmawiając o swoich planach na ten dzień.

Gdy Sara słuchała przyjaciół, jej myśli cały czas wracały do powieści kryminalnej, którą właśnie skończyła. Wciąż myślała o zwrotach akcji i wskazówkach, gdy coś przykuło jej uwagę – zniszczona pocztówka, na wpół ukryta między stosem książek leżących na stoliku kawowym.

– Hej, coś utknęło między tymi książkami, to wygląda jak pocztówka! – powiedziała Sara.

Wyciągając ją, zdała sobie sprawę, że to nie była zwykła pocztówka, ale stare czarno-białe zdjęcie budynku w ich mieście.

Maks pochylił się, by przyrzeć się bliżej.

– Rozpoznaję ten budynek, ale teraz wygląda trochę inaczej – powiedział, marszcząc brwi.

Sara wzięła od niego zdjęcie i odwróciła je. Jej oczy rozszerzyły się.

– Ojej, patrzcie! Coś jest napisane na odwrocie: „Znajdź ukrytą wiadomość, zanim będzie za późno” – przeczytała.

– Co to znaczy i jaka jest ukryta wiadomość? – zapytała Oliwia z zaciekawieniem.

– To musi być wskazówka, zagadka lub coś, co możemy rozwikłać – zaczęła wyjaśniać Sara, która zawsze miała mnóstwo pomysłów.

Sara i Maks spojrzeli na siebie.

– Może to wskazówka? – jednocześnie powiedzieli podekscytowanym głosem.

– Czas na nasze śledztwo. Rozpocznijmy nasze poszukiwania! – oświadczyła Oliwia.

– Chodźmy do tego budynku i rozejrzyjmy się. Możemy zacząć od próby znalezienia ukrytych

wiadomości lub symboli – powiedział Maks, przyglądając się uważnie pocztówce.

A co z tobą??

- Czy zauważyłeś, że przyjaciele poświęcili czas na zastanowienie się nad pocztówką?
- W jaki sposób burza mózgów – czyli dzielenie się wszystkimi pomysłami, które przyszły im do głowy – pomogła im wymyślić, co robić dalej?
- Czy kiedykolwiek korzystałeś już z metody burzy mózgów?

Czy potrafisz wyjaśnić, w jaki sposób przyjaciele upewnili się, że ich plan działa i jak zdecydowali, co robić dalej?

Rozdział 2: Rozpoczyna się poszukiwanie

Tego samego dnia trójka przyjaciół wyruszyła zbadać budynek z pocztówki. Stary i opuszczony budynek stał na obrzeżach miasta. Kiedy weszli do środka, zauważyli niezwykle symbole wyryte w drewnianej futrynie drzwi.

Sara zmarszczyła brwi, wyciągając swój notatnik.

– Zanim spróbujemy to rozgryźć, przypomnijmy sobie wszystko, co dotychczas odkryliśmy – powiedziała Sara.

Maks skinął głową i przewrócił kartkę na nową stronę w swoim notatniku. **Zaczął podsumowywać** ich odkrycia:

1. Czarno-biała pocztówka.
2. Wiadomość: „*Znajdź ukrytą wiadomość, zanim będzie za późno*”.
3. Dziwne symbole wyryte na futrynie drzwi.

– Dobrze, teraz pomyślmy. Czego jeszcze musimy się dowiedzieć? – powiedziała Oliwia podpierając ręką brodę.

Przyjaciele na zmianę **zadawali pytania**:

- * Jaki rodzaj wiadomości może być ukryty?
- * Czy te symbole mogą być częścią kodu?
- * Czy widzieliśmy te symbole gdzieś indziej?

Wszyscy troje zaczęli zastanawiać się nad odpowiedziami i **rozważać różne możliwości**.

– Jeśli to kod, może prowadzi do czegoś ważnego – po chwili zastanowienia powiedział Maks.

– A może ta wiadomość nie dotyczy samego budynku, ale czegoś w jego wnętrzu – dodała Sara.

– Czekaście! Te symbole na futrynie – a co jeśli pasują do czegoś, co już widzieliśmy? – westchnął nagle Maks.

– Na przykład do pocztówki! – wyszeptała Oliwia, której oczy rozszerzyły się z ekscytacji.

Maks szybko wyciągnął pocztówkę z kieszeni. Porównali znaki. Rzeczywiście, te same dziwne symbole były wydrukowane wzdłuż krawędzi pocztówki.

– Mieliśmy rację! – powiedziała podekscytowana Sara. – Teraz musimy tylko rozgryźć, co one znaczą – dodała.

A co z tobą??

- Czy uważasz, że pomocne jest przypomnienie sobie wszystkiego, czego się nauczyłeś, przed podjęciem decyzji? Jeśli tak, to dlaczego jest to pomocne?
- W jaki sposób zadawanie pytań pomaga rozwiązać zagadkę (lub problem w prawdziwym życiu)?

Co twoim zdaniem oznaczają te symbole? Jak byś to rozgryzł?

Rozdział 3: Rozszyfrowywanie symboli

Sara, marszcząc brwi, uważnie przyjrzała się symbolom.

– A co jeśli to część kodu? – powiedziała w zamyśleniu Sara.

Oczy Maksa rozbłyły, gdy w jego głowie pojawił się pomysł. Widział coś podobnego wcześniej w książce z łamigłówkami!

– Czekaście! Niektóre kody używają symboli zamiast liter lub cyfr. A co jeśli te symbole są częścią alfabetu? – zastanawiał się Maks.

– To świetny pomysł! A jeśli nie zadziała, spróbujemy czegoś innego – powiedziała Oliwia, której twarz rozjaśniła się z podekscytowania.

Chwytając lupę, nachylili się bliżej, uważnie studiując zarówno pocztówkę, jak i futrynę drzwi. Maks wyciągnął swój notatnik i szybko naszkicował dziwne symbole. Następnie zaczął porównywać ich kształty z literami i cyframi, szukając wzoru.

Cała trójka pracowała razem, rzucając pomysłami. Sara dokładnie sprawdzała każdy krok, upewniając się, że niczego nie przeoczyli. Za każdym razem, gdy utknęli, pomagała im zachować porządek i przemyśleć ich podejście.

– Patrzcie! Te symbole... one wyglądają jak litery! – nagle westchnęła Oliwia.

Maks i Sara nachylili się. Teraz, gdy Oliwia to zauważyła, stało się to oczywiste – litera **R** była odwrócona, a było niedokończone, a inne litery miały niewielkie zmiany.

– Coś tu jest na rzeczy – mruknęła Sara. – Jej podekscytowanie rośnie – Teraz musimy tylko rozgryźć, co one oznaczają – dodała.

Maks jeszcze raz przestudiował swoje notatki. Powoli łączył kropki. Jego serce zabiło szybciej, gdy odpowiedź stała się jasna.

– To znaczy RATUSZ! – wykrzyknął chłopak.

– Oczywiście! – westchnęła Sara.

Przyjaciele jeszcze raz sprawdzili swoje odkrycia i zgodnie skinęli głowami – wiadomość wskazywała na ratusz.

– To ma sens! Stary ratusz ma wieżę – to jeden z najstarszych budynków w mieście – klaszcząc w dłonie krzyknęła Oliwia.

– W takim razie musimy tam iść! – powiedziała Sara. – Ale zanim tam pójdziemy, zastanówmy się przez chwilę nad tym, co do tej pory zrobiliśmy. Czy nasze strategie zadziałały?

– **Planowaliśmy** dopasować symbole do liter i to zadziałało. Kiedy utknęliśmy, **przypomnieliśmy sobie**, żeby szukać innych wskazówek – po namyśle powiedział Maks.

– I **nie spieszylismy się** – powiedziała Oliwia. – Sprawdzaliśmy nasze postępy po drodze i **zmienialiśmy strategię**, kiedy było to potrzebne – dodała.

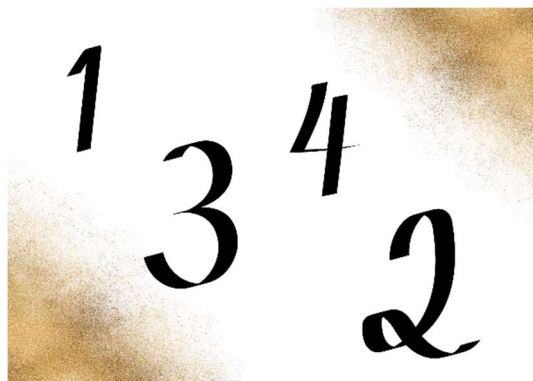
– Dobra praca zespołowa! – powiedziała Sara uśmiechając się. – Spotkajmy się jutro z samego rana przy starym ratuszu!

A co z tobą??

- Czy kiedykolwiek zastanawiasz się nad tym, co zadziałało, a co nie, podczas rozwiązywania problemu? Dlaczego to jest pomocne?
- Dlaczego, twoim zdaniem, przyjaciele ciągle sprawdzali swoje postępy? Jak to pomaga, gdy próbujesz ukończyć coś ważnego?

Rozdział 4: Nowe odkrycie

Następnego dnia trójka przyjaciół przybyła do ratusza. Przy wejściu znaleźli przypadkowe liczby: 4, 3, 2 i 1. Detektywi spojrzeli na liczby z ciekawością, ponieważ wcześniej spotkali się już z czymś podobnym. Maks zaproponował, aby wykorzystać technikę „5 dlaczego”, aby ruszyć dalej.

– Technika „5 dlaczego” polega na zanotowaniu 5 pytań „dlaczego” dotyczących tych liczb, a każda odpowiedź poprowadzi do następnego pytania – wyjaśnił Maks.

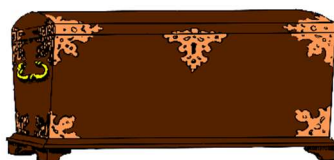
– Och! To ekscytująca strategia, zacznijmy – powiedziała Sara.

Razem wymyślili 5 pytań:

- * **Dlaczego** na ścianie są przypadkowe liczby?
- * **Dlaczego** tylko liczby? Czy są powiązane ze wskazówką, literami czy słowami?
- * **Dlaczego** liczby się nie powtarzają?
- * **Dlaczego** liczby wydają się przypadkowe? Czy mogą być kodem lub wzorem?
- * **Dlaczego** liczby nie są ułożone w jednej linii ani nie są pogrupowane?

Przepisali liczby do notatnika i wspięli się po schodach na wieżę. Światło wypełniało ratusz, a gdy szli, ich kroki odbiły się echem w pustej sali.

Na szczycie wieży znaleźli starą, zardzewiałą skrzynię. Maks wyciągnął swój notatnik i spróbował przekręcić gałkę skrzyni, używając liczb znalezionych przy wejściu. Niestety, skrzynia nie otworzyła się i trójka przyjaciół poczuła rozczarowanie.

Oliwia przypomniała sobie pytania, które zanotowali.

– Może są pogrupowane i trzeba je dodać, może wynik sumowania będzie kodem do otwarcia skrzyni? – zastanawiała się głośno Oliwia.

Trójka przyjaciół dodawała te liczby, aż po kilku próbach okazało się, że wynik to 8, 6, 4 i 2. Maks ustawił nowy kod i ostrożnie przekręcił gałkę skrzyni, która z trzaskiem

otworzyła się. Wewnątrz skrzyni ujrzeni dziennik. Maks otworzył go i znalazł w środku notatkę z napisem:

„Aby odkryć prawdę, musisz obserwować, zadawać pytania i łączyć elementy.

Tylko ci, którzy myślą nieszablonowo, zobaczą ukrytą ścieżkę.”

Trójka przyjaciół usiadła, a Maks zaczął notować to, co wiedzieli:

1. Numery na ścianie.
2. Wskazówka, dodawanie liczb, które posłużyły do otwarcia skrzyni.
3. Wiadomość w dzienniku: „Obserwuj, zadawaj pytania i łącz elementy.”

– Dziennik prosi nas o obserwację, a może są jeszcze jakieś wskazówki – z namysłem powiedziała Sara.

A co z tobą??

- Czy znasz technikę „5 dlaczego”?
- Troje przyjaciół zanotowało wszystko, co wiedzieli, a to pomogło im zaplanować i przeanalizować kolejne kroki. Czy takie działanie tobie też pomaga?

Rozdział 5: Ukryty klucz

Trójka przyjaciół zaczęła uważnie oglądać skrzynię. Maks, używając lupy, zauważył wyblakłe oznaczenia wewnątrz skrzyni oraz drobne kropki na kratce.

– To jest jakiś wzór, który jest też na podłodze – spekulowała Oliwia.

Sara i Maks podeszli do płytki na podłodze, która wydawała się luźna. Ostrożnie podważyli ją, odkrywając pod spodem maleńki mosiężny kluczyk. Wszyscy troje zaczęli ostrożnie i uważnie chodzić po pomieszczeniu, szukając zamka, do którego pasowałby znaleziony kluczyk.

Oliwia zauważyła starą szafkę wsuniętą pod ścianę. Maks włożył do jej drzwiczek klucz, który – ku jego wielkiemu zaskoczeniu – pasował! Chłopak przekręcił kluczyk i otworzył szafkę, wewnątrz której znajdowały się:

1. mapa miasta z zaznaczonym znakiem X w pobliżu skraju lasu,

2. odręcznie napisana notatka z następującym tekstem:

„Prawda leży tam, gdzie światło spotyka drzewa. Podążaj za mapą i zaufaj procesowi.”

– To musi być nasza następna wskazówka – uśmiechając się szeroko powiedziała Oliwia.

To był bardzo długi dzień rozwiązywania zagadek i planowania strategii, więc przyjaciele postanowili spotkać się następnego dnia. Jednak zanim wyszli, poświęcili chwilę na zastanowienie się nad tym, co im się już udało rozwiązać.

– Jutro pojedziemy na skraj lasu i zobaczymy, dokąd prowadzi nas mapa – oświadczyła Sara.

Następnego dnia Sara, Maks i Oliwia zebrali się na skraju lasu z mapą w ręku. Wszyscy byli bardzo podekscytowani, a zdanie z dziennika rozbrzmiewało w ich głowach: „Prawda leży tam, gdzie światło spotyka drzewa”.

– Zanim wejdziemy, zastanówmy się nad strategią, która pozwoli nam pracować mądrze i nie zgubić się – zaproponował Maks, który lubił planować.

Sara wyjęła swój notatnik i zaczęła pisać:

1. Trzymać się razem i iść za mapą.
2. Robić notatki i ciągle myśleć/analizować.
3. Zastanawiać się nad wskazówkami.
4. Zapisywać wszystko, co odkryjemy.

W lesie panowała cisza, przerywana jedynie cichym szelestem liści pod ich stopami. Szli ostrożnie, patrząc na mapę. Wkrótce natknęli się na drzewo, na którym były znaki identyczne, jak te na pocztówce i na skrzyni. Używając lupy, przyjrzeni się symbolom i zaczęli je rozszyfrowywać. Było tam U lub N, przechylone A, z gałązką litera b, pęknięte

O, połowa litery T, odwrócone litery A.

Przyjaciele zebrali się wokół, zastanawiając się, co te symbole mogą oznaczać. Szybko zauważyli, że litery są jakby przechylone albo odwrócone.

Oliwia zapisała litery i je poprzestawiała.

– Mamy: **N, A, b, O, L, A** – powiedziała Oliwia.

– To nie jest słowo... wszystko jest pomieszane – marszcząc brwi stwierdziła Sara.

– Pamiętacie, co było napisane w dzienniku? „Połączcie elementy” – powiedział Maks – Może te litery tworzą słowo, które już kiedyś widzieliśmy – dodał po chwili namysłu.

Trójka przyjaciół wpatrywała się w litery, intensywnie myśląc. Nagle ich twarze rozjaśniły się.

– To znaczy **POLANA!** – wykrzyknęli razem.

A co z tobą??

- Troje przyjaciół wykorzystało technikę skojarzeniową, aby połączyć kod z literami. Czy kiedykolwiek próbowałeś stosować technikę skojarzeń?

Rozdział 6: Polana

Przyjaciele poszli zaledwie kilka kroków lasem i zobaczyli mały **drewniany drogowskaz** z napisem *Polana*, ruszyli w tym kierunku. W końcu ujrzeni **małą polanę**, gdzie promienie słoneczne przebijały się przez drzewa. Na środku leżała na **wpół zakopana drewniana skrzynka**.

Maks, pamiętając o poprzednich odkryciach, zastanawiał się:

- * Dlaczego tu jest ta skrzynka?
- * Co może zawierać i jak jest powiązana z dziennikiem?

Sara ostrożnie kopała odgarniając ziemię. Razem podnieśli skrzynkę, która miała **zamek szyfrowy** – tym razem składał się on z trzech cyfr.

– Spójrzmy jeszcze raz do dziennika. Może jest tam wskazówka, którą przeoczyliśmy – przypomniała Oliwia.

Sara przekartkowała dziennik.

– O! Tutaj! Jest taka słaba linia pod trzema liczbami: **4, 3 i 2**. To musi być ten kod! – westchnęła Sara.

Maks ustawił pokrętło na 4-3-2 i z cichym **kliknięciem** skrzynia się otworzyła. W środku leżał **stary list** owinięty aksamitem. Sara przeczytała go na głos:

„Gratulacje, młodzi odkrywcy. Rozwiązaliście zagadkę dzięki cierpliwości, współpracy i ciekawości. To nie koniec, ale początek waszych przygód. Świat jest pełen zagadek czekających na rozwiązanie – ciągle obserwujcie, pytajcie i wyciągajcie wnioski.”

Pod listem leżał mały, **brązowy kompas**. Był to stary kompas należący do podróżnika. Przyjaciele postanowili zabrać go do świetlicy i tam go przechować jako pamiątkę ich przygody z rozwiązaniem zagadek.

Potem cała trójka usiadła razem, rozmyślając o swojej przygodzie. Każde z nich zastanawiało się i analizowało decyzje, które podejmowali, pokonując kolejne przeszkody, żeby iść dalej.

- ✓ **Sara** powiedziała: Rozwiązaliśmy tę zagadkę, bo ciągle o wszystko pytaliśmy. Metoda „5 dlaczego” pomogła nam głębiej szukać.
- ✓ **Maks** dodał: Planowanie i sprawdzanie, co już zrobiliśmy sprawiło, że nie przegapiliśmy żadnych wskazówek.
- ✓ **Oliwia** powiedziała: Kiedy utknęliśmy, zastanawialiśmy się i zmienialiśmy nasze plany – tak jak z tymi znakami i ponownym przeglądaniem dziennika.

– Ta przygoda nauczyła nas wielu ważnych rzeczy, które pomogą nam rozwiązywać inne problem – podsumowała Sara.

– To lato było super! Nie mogę się doczekać, jakie przygody czekają na nas w szkole – uśmiechając się szeroko powiedziała Oliwia.

Przyjaciele roześmiali się, a ich radość odbiła się echem w lesie. Byli bardzo szczęśliwi, że odkryli ukrytą wiadomość, ale co ważniejsze, że odkryli jak ważna jest współpraca i krytyczne myślenie.

A co z tobą??

- Trójka przyjaciół zastanawiała się nad wydarzeniami, których doświadczyli. Czy ważne jest takie zastanowienie? Czy wracasz myślami do swoich doświadczeń? Jak to pomaga?

Dziś nauczyłem(-am) się ...

Przyjaciele rozwiązali zagadkę, stosując się do następujących zasad:

- Uważna obserwacja wskazówek.
- Organizowanie i planowanie postępów.
- Kwestionowanie hipotez w celu dostosowania się do nowych odkryć.

Zastanów się (Pytania do refleksji)

- Dlaczego ważne jest, aby rozważać różne podejścia do rozwiązania problemu?
- W jaki sposób technika „5 dlaczego” pomaga analizować sytuację?
- Dlaczego warto sprawdzać i dostosowywać swoje strategie w obliczu trudnej zagadki?

QUIZ

Pytanie 1:

Kiedy Sara, Oliwia i Maks znaleźli pocztówkę, co zrobili najpierw?

- Natychmiast wyruszyli na poszukiwanie budynku.
- Przeczytali i przeanalizowali wiadomość przed podjęciem działania.
- Poprosili dorosłego, aby im powiedział, co mają robić.
- Wyrzucili kartkę, myśląc, że jest bezużyteczna

Które podejście uważasz za najlepsze?

Pytanie 2:

Jakiej techniki użyli, aby rozszyfrować liczby na ścianie?

- Zgadli bez zastanowienia.
- Użyli techniki „5 dlaczego”, aby przeanalizować wskazówki.
- Poprosili kogoś innego, aby rozwiązał za nich zagadkę.
- Wybrali kod losowo.

Gdy stajesz przed problemem to wolisz organizować swoje pomysły czy improwizować?

Pytanie 3:

Dlaczego w końcu udało im się otworzyć skrzynkę?

- Ponieważ zastosowali refleksję i obserwację.
- Ponieważ włamali się do skrzynki.
- Ponieważ mieli szczęście.
- Ponieważ poprosili o pomoc, nie próbując sami.

Jak podchodzisz do wyzwania, które na początku wydaje się trudne?

NARZĘDZIA

Te narzędzia i ćwiczenia mogą pomóc ci w nauce.

Każdy z nas uczy się w inny sposób.

Wybierz narzędzie, które najlepiej odpowiada twoim potrzebom

Narzędzia do pobrania znajdziesz na stronie projektu.

1/ Burza mózgów

Cel: Planuj swoją naukę lepiej, sprawdź, co już wiesz i znajdź sposoby na pokonanie trudności.

Użyj burzy mózgów, gdy masz trudne zadanie, chcesz nauczyć się czegoś nowego lub po prostu zastanawiasz się, jak idzie ci nauka i co możesz zrobić, żeby była jeszcze lepsza! To narzędzie pomoże ci zrozumieć, jak pracuje twój mózg podczas uczenia się.

2/ Aktywne czytanie i analiza tekstu (Strategia ASCQ)

Cel: Ewaluacja, autorefleksja, samowzmacnianie

To ćwiczenie krytycznego myślenia uczy, jak wziąć odpowiedzialność za własny tekst, poprawić jego jakość i rozwinąć umiejętności autorefleksji. Wprowadza strategię metapoznawczą **ASCQ** (**ASk** and **AnSwer Critical Questions**), czyli **zadawaj i odpowiadaj na krytyczne pytania**, która pomoże ci ulepszyć argumentację w tekście.

3/ Dziennik refleksji

Cel: Planowanie nauki, zarządzanie czasem

Przed rozpoczęciem procesu uczenia się wypełnisz tabelę, w której podasz wszystkie istotne informacje. Pomoże ci to ocenić, ile czasu potrzebujesz na wykonanie zadania i zaplanować kolejne kroki.

4/ Metoda: Sześć kapeluszy de Bono

Cel: Zmiana perspektywy

Możesz użyć tego narzędzia, gdy w grupie rozmawiacie o jakimś problemie, pomysle lub historii. Pomaga ono spojrzeć na sprawę z różnych stron i wspólnie podjąć najlepszą decyzję.

CogniQuest to projekt stworzony przez organizacje
i szkoły z Belgii, Chorwacji, Francji, Grecji
i Polski.

Wspólnie opracowali narzędzia, które pomogą Ci zastanowić się nad
swoim myśleniem. Nazywa się to metapoznaniem -
fantazyjne słowo, które oznacza „uczenie się, jak się uczyć”.

Dzięki tym opowieściom odkryjesz różne sposoby rozwiązywania
problemów, utrzymania koncentracji i zastanowienia się nad tym, w jaki
sposób najlepiej się uczysz.

Zapoznaj się z całą kolekcją CogniQuest na stronie
projektu:

www.cogniquiest.eu

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Sfinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie
opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i
opinie Unii Europejskiej lub Europejskiej Agencji Wykonawczej ds.
Edukacji i Kultury (EACEA). Unia Europejska ani EACEA nie ponoszą
za nie odpowiedzialności.

Kod projektu: 2023-1-FR01-KA220-SCH-000158225